

# Historiska årtal

både viktiga och av mer kuriöst slag

- Barn och skola
- Gård och jord
- Folkbokföring, statistik mm
- Kvinnors rättigheter mm
- Skatter och avgifter
- Vigslar och övriga relationer



-7	Jesus föds i Betlehem, dvs 7 år före sig själv.
325	Vid kyrkomötet i Nicea fastslogs, med en rösts övervikt, att även kvinnan har en själ, dvs kvinnan är inget djur utan en människa.
585	Vid kyrkomötet i Macon fastslogs att även kvinnans själ var odödlig (liksom mannens).
1146	Europeiska furstar och kungar förbjuder användandet av armborst i krig. Man tror sig därigenom ha fått stopp på alla krig för all framtid.
1335	Den svenska varianten på slaveriet, trældomen, förbjöds av Magnus Eriksson.
1523	Sveriges första pappersbruk anlades i Tannefors, Östergötland på initiativ av Biskop Brask.
1526	Nya Testamentet ges ut på svenska.
1562	Adelns sätesgårdar skattebefrias, sk ypperligt frälse.
1584	Tingvalla får stadsrättigheter av hertig Karl och kallas Karlstad.
1609	Den äldsta bevarade svenska vigselboken påbörjas (Sankt Nicolai församling i Stockholm).
1620	Boskapsmantalspenningar införs.
1625	Kvarntullen införs.
1628	Lantmäteriet grundas.
1635	Mantalspenningen införs.
1634	Länsindelningen införs.
1636	Vallonerna kommer till Sverige.
1636	Postväsendet börjar organiseras.
1640t	Sveriges befolkning överstiger återigen 1 miljon innevånare efter Digerdödens härjningar.
1642	Boskapspenningen görs om till permanent fastighetsskatt.
1645	Världens äldsta ännu existerande tidning (Post- och Inrikes Tidningar) börjar komma ut.
1649	Enhetsmilen införs, den motsvarade ca 10700 meter.
c1650	Fidiekommiss införs.
1652	Mantalspenning för alla mellan 15 och 63 år.
1661	Lag på att pliktexemplar av alla tryckta publikationer ska skickas in till Kungliga Biblioteket m. fl.
1664	Legostadgan införs. Blir lagstadgat att ta tjänst om annan försörjning saknas.
1665	Ogifta mödrar kunde dömas till döden om de försökt dölja graviditeten och det nyfödda barnet dog.
1680	Tillåtet för de som var mer avlägset släkt än kusiner att gifta sig utan dispens.
1682	Yngre indelningsverket grundas.
1684	Hemmansklyvning till 1/4 mantal tillåts.
1685	Kaffet kommer till Sverige - Göteborgstullen visar att någon tog in ett halvt kilo.
1686	Kyrkolagen som bl.a. föreskriver kyrkböcker och flyttningslängder.
1690	Yngre indelningsverket införs.
1711	Borgare erlägger överflödsavgift för peruk, vagn och eldstad.
1712	Detta år inföll den 30 februari för att komma i fas med kalendern.

1723	Tillåtet för präster och borgare att äga frälsejord.
1730	Lyxskatt på kortlekar införs.
1731	Lyxskatt på vagnar införs.
1734	Lyxskatt på tobak, kaffe, te och choklad införs. Tobaksskatten finns fortfarande kvar, dock inte som en lyxskatt.
1734	Lönskaläge anges som brott.
1734	Brandstodstvång.
1734	Obligatoriska bouppteckningar, fattigprocenten införs.
1734	Tillåtet för privatpersoner i Sverige att inneha kartor.
1734	Obligatoriskt för församlingarna att inrätta fattighus.
1741	Den första kända klädda julgranen i Sverige, på Stora Sundby herrgård i Södermanland.
1743	Närvaroplikt vid husförhör.
1743	Skatt på fönster och dörrar införs.
1749	Första Storskiftesförfattningen.
1749	Tabellverket (senare SCB) inrättas.
1752	Sjömanshusen införs för att registrera sjömän.
1753	Gregorianska kalendern införs.
1765	Böter för frånvaro vid husförhör.
1778	Tillåtet att föda utomäktenskapliga barn anonymt. Förbjudet att offentligt hänga ut ogifta mödrar.
1781	Toleransedikten - Katoliker fick åter rätt att fritt utöva sin religion i Sverige, dock enbart för immigrerade katoliker.
1789	Även bönder får äga frälsejord.
1801	Den första ångbilen för praktiskt bruk rullar fram i England.
1804	Förordning om smittkoppsympning.
1810	Tillåtet efter dispens att gifta sig med sin svåger.
1810	Straffet för lönskaläge avskaffas för de två första gångerna.
1812	Närke-Värmlands regemente delas i två.
1815	Värmland överförs från Götaland till Svealand.
1816	Obligatorisk smittkoppsvaccination för alla barn.
1827	Laga Skifetsstadgan.
1828	Ågodelningsrätten bildas.
1831	Stockstraffet för frånvaro från husförhör borttas.
1831	Prästerna befrias från skyldigheten att skriva dödsorsak i dödeböckerna.
1836	Svensken i gemen såg för första gången hur Sverige såg ut då postverket satte upp Sverigekartor på alla postkontor.
1841	Mantalspenningen gäller för alla mellan 17 och 63 år.
1842	Folkskoleförordningen som ger barn rätt att gå i skola.
1845	Syskon (både män och kvinnor) ärver lika.
1845	Kusinäktenskap tillåts.
1846	Användes för första gången bedövningsmedel vid tandutdragning.
1846	Skråväsendet avskaffas, lanthandeln blir fri.
1854	Amerikanen Anthony Fass får patent på dragspelet.
1856	Föräldrar kunde anteckna sig som okända i födelsebok.
1857	Mantalspenningen gäller för alla mellan 18 och 63 år.
1858	Dansen Can Can uppförs för första gången i Paris.
1860	Pass för inrikes resor avskaffas.
1860	Inte längre straffbart att ha annan religion än rikets.
1860	Husbehovsbränningen förbjuds.
1861	Uppgifter om emigranter rapporteras till SCB.
1861	Ogifta kvinnor blir myndiga vid 25 års ålder.

1861	Kvinnor fick bli organister i kyrkorna.
1862	Sockenstämman ersätts av dels kyrkorådet, dels av kommunalstämman.
1863	Ogifta kvinnor fick arbeta på postkontoren.
1864	Lönskaläge avskaffas som brott.
1865	Obefintlighetsböckerna införs, där de som varit frånvarande i mer än två år registreras.
1866	Förbud mot att, på gator och torg, lämna svinmat, döda djur eller sopor.
1869	In natura avskaffas som skatteinbetalning.
1871	Alla invånare ska vara folkbokförda på en viss fastighet.
1873	Medlem av annat trossamfund än svenska kyrkan får bilda församling med egen gudstjänst.
1874	Gift kvinna får genom äktenskapsförord själv förvalta sin egendom.
1874	Patent ges för den nya uppfinningen - Tennisbanan.
1875	Uppgifter om immigranter rapporteras till SCB.
1875	Alfabetiskt ordnade fastighetsböcker införs.
1875	Ni-reformen införs. Inga titlar behövs vid tilltalet.
1878	Metersystemet införs.
1878	Rotemanssystemet införs i Stockholm
1879	Svensk normaltid, även kallad järnvägstid, införs.
1881	Fritt fram för hemmansklyvningar utan prövning.
1881	Skyldighet för barnmorskor att föra dagbok över barn födda i hemmet.
1882	Lag om skolplikt.
1884	Ogift kvinna myndig vid 21 års ålder.
1887	Även odöpta barn ska införas i födelseboken.
1888	Det internationella hjälpspråket esperanto får fotfäste i Sverige.
1888	Obligatorisk närvaro vid husförhör avskaffas.
1889	En svensk mil fastställs till 10000 meter.
1894	Folkbokföringen sker i ett standardformulär när församlingsboken ersätter husförhörslängden.
1900	Janssons frestelse "uppfins".
1901	Värnpliktsarmé införs.
1901	Nya namnlagen.
1901	Kvinnor får rätt till obetald ledighet efter förlossning.
1903	Barnavårdsnämnderna inrättas.
1904	Indelningsverket upphör.
1906	Stavningsreform - fv blir v, e blir ä, mm
1906	Utomäktenskapliga barn får arvsrätt efter modern.
1908	Dagens registerbeteckningar för fastigheter införs, typ 1:32
1910	Julmusten introduceras.
1911	Uppgifter om obefintliga rapporteras till SCB.
1915	Begreppet oäkta upphör och ersätts av utomäktenskaplig.
1915	Ett syskon fick gifta sig med sitt syskonbarn efter dispens.
1917	Fader okänd - enbart fadern kan antecknas som okänd.
1917	Adoptionsinstitutet införs i svensk lag.
1917	Föräldrar okända - slutet konvolut kunde lämnas till barnavårdsnämnderna. Före 1917 lämnades till församlingen.
1918	Fattigvårdsauktioner och rotegång förbjuds.
1919	Kvinnor får rösträtt och blir valbara till riksdagen.
1919	Obligatorisk fattigvårdsstyrelse.
1920	Gift kvinna blir likställd sin man i ekonomiska frågor.
1920	Lagen om morgongåva avskaffas.

1921	SCB börjar föra äktenskapsregister.
1921	Gift kvinna myndig.
1926	Obligatorisk barnavårdsnämnd.
1927	Flickor får samma rätt som pojkar att studera vid statliga läroverk.
1928	Kusiner mister arvsrätt.
1933	Erkända sjukkassor inrättas.
1936	Folkskolan blir sjuårig.
1937	Otrohet inom äktenskapet upphör att vara förbjuden i svensk lag.
1938	Mantalspenningen upphör.
1938	Abort legaliseras om medicinska, rashygieniska eller humanitära skäl föreligger.
1938	Graviditet får inte användas som skäl för uppsägning.
1938	Två veckors lagstadgad semester införs.
1941	Lyxskatt på smink, parfym, deodorant, sockerkonfektyr, choklad och wafers införs.
1943	Torparinstitutionen upphör då nya arrendelagstiftningen införs. Arrende måste nu betalas med pengar, ej med dagsverken eller in natura.
1945	Statarsystemet förbjuds.
1946	Gratis skolmat införs.
1947	Barns födelseort anges nu som moderns folkbokföringsort och inte som nedkomstort.
1947	Födelsenumren införs och personnumren börjar användas för identifikation.
1948	Barnbidrag för alla barn införs.
1949	Sista året för utdrag ur födelse-, vigsel- och dödeböcker till SCB.
c1950	Medellängden för svenska män överstiger 175 cm.
1951	Förbudet mot att driva kloster i Sverige slopas.
1952	Häradsbegreppet avskaffas.
1955	Allmänna sjukkassor - obligatorisk sjukförsäkring.
1956	Begreppet <i>fattig</i> försvinner, socialhjälp blir en rättighet.
1958	Skolaga förbjuds.
1958	Adoptivbarn får full arvsrätt efter adoptivföräldrarna
1958	Kvinnor får bli präster.
1959	Alla adoptioner är starka, dvs de juridiska banden mellan adoptivbarnet och de biologiska föräldrarna bryts, och kan inte återkallas.
1962	Nioårig grundskola införs.
1963	Gravregister måste föras med gravplatsens nummer.
1964	Patronymikon förbjuds.
1965	Våldtäkt inom äktenskapet förbjuds.
1967	Tionde siffran i personnumren införs
1968	Postnummer införs i adresserna.
1969	Myndighetsåldern sänks till 20 år.
1969	Lysning inför giftermål blir frivillig.
1970	Köttbullen blir allmän på svenska julbord.
1970t	Uppgift om yrke avskaffas i folkbokföringen.
1970	Utomäktenskapliga barn får arvsrätt efter fadern.
1972	Korvförsäljare med låda på magen förbjuds.
1974	Myndighetsåldern sänks till 18 år.
1974	Endast förbudet att gifta sig i rätt uppstigande och nerstigande led samt mellan helsyskon. Halvsyskon kan gifta sig efter dispens.
1975	Fri abort införs.
1979	Aga i hemmet förbjuds.
1983	Värmlands Släktforskarförening bildas den 15 december.
1991	Folkbokföringen överförs till skatteverket.

1993	Lyxskatten på smink, parfym, deodorant, sockerkonfektyr, choklad och wafers avskaffas.
2001	Bouppteckningar görs på skatteförvaltningen - tidigare tingsrätten.

